

— הקרן שלה. ואם תמות היא בחייו — יורשה.

גמרא:

שנינו במשנה: מציאת האשה ומעשה ידיה לבעלה.

ומקשה הגמרא: מאי קא משמע לן?

הלא כבר תנינא לדינים אלו לעיל [בדף מ ב]: האב זכאי בבתו בקידושיה, בכסף, בשטר ובביאה. זכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ובהפרת נדריה. מקבל את גיטה, ואינו

רבי יהודה בן בתירא אומר: בזמן שביישה בסתר⁽⁵⁾, או פגמה במקום שאין נמאסת על הבעל ואינו סובל כל כך —

לה, לאשה, יינתנו שני חלקים מתשלומי הנזק או הבושת, ולו, לבעל, יינתן חלק אחד⁽⁶⁾.

ובזמן שבושתה הוא בגלוי, או פגמה במקום שנמאסת על הבעל, וגם הוא סובל מכך, יינתנו לו שני חלקים, ולה יינתן חלק אחד⁽⁷⁾.

ומסיימת המשנה: החלק שלו, ינתן לו מיד.

ואילו החלק שלה, ילקח בהן קרקע, והוא אוכל פירות. ואם יגרשנה, או ימות בחייה

הרמב"ם (פרק ד' מחובל ומזיק הלכה א) שאם נגף אשה הרה ויצאו ילדיה, אין הבעל נוטל בנזק כלום, ולא כשאר חובלים שנוטל הבעל שלישי מתשלומי הנזק. וביאר הי"ש⁸, כיון שהבעל מקבל את דמי הולדות הוא אינו חולק בתשלומי הנזק של האשה. ועיין בלחם משנה.

7. ואם הבעל עצמו בייש או פגם את האשה, כתב הרמב"ם שחייב לשלם לה את כל הנזק והצער והבשת. ואין לבעל בהם כלום.

והקשה עליו הראב"ד — למה ישלם לה את הכל, הלא הוא נוטל בשל אחרים או שלישי או שני שלישי, ואם כן כשחבל בה הוא עצמו למה ישלם לה את הכל? ולכן הסיק הראב"ד שמשלם לה רק שלישי או שני שלישי. אלא שקונסים אותה שאינו אוכל פירות.

ומבאר ה"ברכת שמואל" שיסוד מחלוקתם היא, האם מה שהבעל חולק עמה בבושת, היינו משום שיש לו זכות בגופה לענין בושת ופגם. או שמא הבושת כולה של האשה אלא שהבעל זוכה ממנה.

ובזה נחלקו — הרמב"ם סבר שהבשת כולה של האשה, אלא שהבעל זוכה בה מן האשה.

לענין תשלום דמי ה"שבת" — הובא לעיל בהערה 1 שנחלקו הראשונים, האם נותנו לבעל, או לאישה. וריפוי — סתימת רוב הראשונים שיינתן כולו לבעל, שהרי הוא מחוייב לרפאתה.

ומדייק ה"קובץ שיעורים", שבדומה לזה מי ששורף את ביתו של חברו, והיה הבית מבוטח בחברת ביטוח. ישלם המזיק את הנזק לחברת הביטוח, היות והם הניזוקים. כמו תשלומי הריפוי, שכשפצע את האשה משלם לבעלה. כיון שהוא מחוייב לרפאתה.

ועיין שם שפלפל בדין זה.

5. התוספות פרשו, שבושת בגלוי היינו כשביישה אותה בפני רבים. ובסתר — כשביישה בינו לבינה, והיו שם רק שני עדים.

אך הרמב"ם כתב — שבגלוי, היינו שהכה אותה במקום גלוי. ובסתר — שהכה אותה במקום נסתר.

6. אך דעת הרא"ש, שבנזק לעולם נוטלת שני חלקים. כיון שתמיד הנזק מתיחס רק אליה. ואין נפקא מינה בין בגלוי ובסתר.

ועיין בים של שלמה — שדייק מדברי